

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Dutka Mária

Cím:

A felszabadult Budapest művészete
Kiállítás a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet

(Hely)

1960. dec. 4.

(Idő)

(Köt.)

Osztályozás

Tárg

Hely

Ujsság

A felszabadulás 15. évfordulójáról megemlékező ünnepségek végső és tegyük hozzá mindjárt, méltó záróakkordja a Magyar Nemzeti Galéria nagyszabású kiállítása, amelyet a Galéria közreműködésével a Budapest Fővárosi Tanács VB és a Budapesti Történeti Múzeum közösen rendezett. A nagy tárlat elsősorban mennyiségileg impozáns. Felidézi, milyen eleven és sokoldalú művészi tevékenységre adott alkalmat a felszabadult ország művészetpolitikája, annak a felismerésnek következtében, hogy a szocializmus építésében a művészetek nélkülözhetetlen tényezők.

Budapestnek van egy sajátosan kialakult, eléggé változatos városképi arculata. Évszázadok formálták, sokszor ösztönösen, máskor tudatos városrendezési tervek részleges megvalósításával, de nem volt olyan korszak, amely a természet és a művészet közös, grandiózus alkotásához: Budapest városképéhez ne tett volna néhány jellegzetes vonást.

Hogyne szerezne hát örömet ez az összetett, szélestávú, fővárosunk másfél évtizedes művészi fejlődését illusztráló kiállítás mindazoknak, akik szeretik Budapestet, s akik mint számos olvasónk leveléből is kiténik, egy-egy új épület, új szobor vagy akár egy, az utcaképbe jól illeszkedő izléses üzletportál láttán fellelkesülnek?

A Nemzeti Galéria földszinti termeiben most csaknem hiánytalanul együtt van minden, ami építőművészetben, képzőművészetben, s a dekoratív művészetekben az elmúlt másfél évtized alatt született. És itt vannak a különböző okokból eddig meg nem valósult tervek is. A kiállítás újszerű abban, hogy első ízben iparkodik széleskörű képet adni nemcsak a képzőművészek különböző ágainak másfél-évtizedes tevékenységéről, hanem fényképekkel és makettekben mutatja meg, milyen középületekkel, lakótelepekkel, házakkal lett gazdagabb a főváros és milyen hangon szőtt bele a városképbe a korszerűség bonyolult kifejezésének feladatával küszködő magyar építőművészet. Hogy az építőművészet Budapest arculatára milyen vonásokat rajzolt, arról eddig jóformán csak a szűkebb szakma szerzett tudomást. A járókelő csupán egy-egy új épületet lát, esetleg megcsodálja a Népstadion monumentalitását, újszerű vonalait, a Ferihegyi repülőtér nagyvonalú harmóniáját (vagy a Király-fürdő törökkori hangulatú, stílusos helyreállítását és helyeslő vagy a fejét csóválja egy korszerű lakótelep, vagy egy társasház kialakításának láttán. De semmiképpen sem lehet vitatni, hogy az építészetben történt legtöbb a korszerűség szempontjából. És ez azért is fontos, mert a képzőművészeti tevékenységre az építészet kihatással van. Nemcsak azért, mert a freskó, a festmény, a mozaik, a sgraffito, a gobelin stb., s a plasztikai alkotások legtöbbször az architektúrában és az architektúrán él. Az architektúra juttat a képzőművészetnek helyet, teret, síkot, nagy falfelületeket. Az építészet vezető szerepe jelentékenyen megnövekedett azáltal is, hogy kor-

mányszatunk rendelkezése folytán az építkezési beruházások két ezrelékét az új létesítmények dekorálására kell fordítani. A nagy összegekre rúgó anyagi lehetőség hallatlan munkaalkalmat teremtett a képzőművészet minden ágának, s a művészek éltek a lehetőséggel, hiszen a barlanglakó ősembertől kezdve a művész igazi vágya, serkentője a mai napig a nagy falfelület.

A Galéria sokrétűen összetett s úgyszólván a tizenöt év minden művészi irányú tevékenységét feltáró kiállítása talán közelebb hozza majd egymáshoz a társművészeket, szinte kínálkozik a nagyszerű alkalom, hogy építészek és képzőművészek, valamint azok, akik mint zsűritagok beszélőnek egy-egy mű elbírálásába, közösen vonják le a tanulságokat.

A legújabb építészeti tevékenységet összegező beszámoló a felszabadult Budapest művészete kiállítás egyik érdekessége. De nem kevesebb érdeklődésre tarthatnak számot a köz- és belső tereken felállított, vagy a közeljövőben felállításra kerülő plasztikai alkotások, melyek között kiváló mesterművekkel is találkozhat a látogató. És a nagy kiállítás természetesen felsorakoztatja táblaképeket, grafikákat, plaketteket, kerámiákat és minden műfajban azokat a munkákat is, melyeknek ihletője Budapestünk egy-egy részlete, ünnepi eseménye, epizódja, utcája, fasora, látképe.

A felszabadult Budapest művészete kiállítás, mint halottuk, egy később létesítendő budapesti gyűjtemény alapanyaga. Ha majdan a Várban korszerűbb és tágabb helyet kap a Galéria, levegősebb környezetben, áttekinthetőbben viheti a közönség elé a felszabadulást követő tizenöt év művészetét. A rendezőknek nem volt könnyű dolguk a hatalmas anyag elrendezésekor, de az adottságokhoz képest iparkodtak az időrendet megtartva, szemléletes, modern szemléltető kiállításban összefoglalni azt a nagy lendületű kísérleti korszakot, amely végkísérlet az elmúlt másfél évtized művészetének alakulását.

Dutka Mária